

Анастасія ГРІНЧЕНКО

спеціальність «Публічне управління та адміністрування»,
освітній ступінь «магістр»,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

Науковий керівник: **Синчак В.П.**

д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту,
фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Бюджетна децентралізація в Україні на сьогодні являє собою окрему частину в загальній сукупності урядових реформ, спрямованих на підвищення ефективності діяльності сектору публічного управління а також формування ефективного місцевого самоврядування. Тому, дивлячись на події останніх декількох періодів, можемо зазначити, що реформа ще не цілком завершена, і має свої певні прогалини, оскільки досі постає невирішена проблема щодо вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами держави через справедливий перерозподіл сконцентрованих у бюджеті коштів та їх ефективне використання. У контексті підвищення ефективності бюджетної

децентралізації, вирішення цієї проблеми визначає актуальність обраної теми.

Питання, що стосуються бюджетної децентралізації, в останні роки розглядалися особливо активно. Серед науковців, які досліджували проблеми її реалізації в нашій країні, слід виділити праці С. Буковинського, А. Гальчинського, І. Луніної, І. Нечаєва, Н. Дребот, І. Семеген та інших авторів.

Метою публікації є виокремлення раніше невирішених ключових проблем бюджетної децентралізації від загальної проблеми, а також формування подальших перспектив розвитку.

Як і будь-яка система управління фінансовими ресурсами у світовому просторі, наша система має свої як і позитивні аспекти, так і негативні наслідки. За роки запровадження бюджетної децентралізації в Україні (1991р. – наш час) було безліч процесів виправлення численних недоліків і усунення прогалин у бюджетному законодавстві. Їх завданням було створення належних правових умов та механізмів для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем [1]. Однак на сьогодні такі питання залишилися нерегульованими.

Необізнаність та недовіра громадськості до змін була однією з перших проблем, яка постала перед процесом реформування, починаючи з початкових етапів його впровадження. Поряд із цим доцільно виокремити низку інших проблемних питань, які унеможливають повноцінне втілення процесу децентралізації повністю (табл.1.).

Виходячи з наведених проблем і необхідність подальшого реформування бюджетних відносин на місцевому рівні, доцільно

окреслити основні напрями, що сприяють реалізації бюджетної децентралізації, для чого передбачено:

1) розробити та затвердити в певному порядку державні нормативи якості адміністративних, соціальних та інших послуг, що надаються населенню у відповідних сферах;

2) удосконалити законодавчу базу яка стосується децентралізації владних повноважень, визначити функції місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування всіх рівнів;

Таблиця 1

Ключові проблеми бюджетної децентралізації та їх причини

Проблема	Причина
Неналежне кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування, неправильний розподіл повноважень, функцій та недостатній рівень кваліфікації службовців	Відсутність ефективної системи підготовки та перепідготовки кадрів для органів місцевого самоврядування.
Невідповідність між обсягом доходів місцевих бюджетів і реальними потребами у фінансуванні поточних видатків	Великий обсяг навантаження НПА які регулюють діяльність галузей соціально-культурної сфери і є обов'язковим до виконання. Відсутність стимулів для місцевих органів влади до збільшення доходів місцевих бюджетів
Залежність органів місцевого самоврядування від центральних органів в ухваленні рішень щодо доходів і видатків	Рішення центрального уряду мають прямий вплив на доходи та видатки місцевих бюджетів, а тому не дають змоги місцевій владі адекватно планувати та здійснювати місцевий розвиток
Відсутність механізмів контролю за законністю рішень ОМС та якістю надання послуг населенню	Відсутність підзвітності населенню, прозорості рішень а також корупційні дії щодо використання бюджетних коштів

Примітка. Складено на основі [2, 3].

3) збільшити ефективність місцевих податків і зборів шляхом удосконалення механізму їх адміністрування та формування для них єдиної бази даних;

4) встановити прямі міжбюджетні відносини об'єднаних територіальних громад із державним бюджетом;

5) запровадити зміни в розподілі видаткових повноважень між рівнями влади, точніше надання бюджетних послуг має бути закріпленим за рівнем влади, який може ефективно їх профінансувати.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що, бюджетна децентралізація є життєво необхідною умовою для становлення в Україні сучасної системи публічного управління та дійсного народовладдя. При цьому успішна реалізація запропонованих напрямків дозволить державі створити економічне підґрунтя для вирішення завдань децентралізації публічної влади та подальшого її розвитку.

Перелік використаних джерел

1. Кужелєв М.О., Нечипоренко А.В. Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку: практика використання в Україні: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.

2. Бондарук Т.Г., Бондарук І.С., Бондарук О.С. Переваги, позитивні наслідки та ризики бюджетної децентралізації. URL: https://file:/C:/Users/Admin/Downloads/nvhastat_2016_3_7.pdf. (дата звернення: 09.05.2020).

3. Осадчук С.В. Бюджетна децентралізація: стан і перспективи. *Теорія та практика державного управління*. Вип. (22)/2008. URL: <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2008-3/index.html> (дата звернення: 09.05.2020).